

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	Filosofie premodernă și românească
1.4 Domeniul de studii	Filosofie
1.5 Ciclu de studii	Master
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Filosofie antică și medievală

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Culturi filosofice ale Mediteranei						
2.2 Titularul activităților de curs	CS III dr. Ioana Curuț						
2.3 Titularul activităților de seminar	CS III dr. Ioana Curuț						
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	48	Din care: 3.5 curs	24	3.6 seminar/laborator	24
Distribuția fondului de timp:					Ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					30
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					37
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					32
Tutoriat					24
Examinări					4
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual	127				
3.8 Total ore pe semestru	48/175				
3.9 Numărul de credite	7				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	• nu este cazul
4.2 de competențe	• nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	• nu este cazul
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	• nu este cazul

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	C1. Stăpânirea cunoștințelor și a metodologiei fundamentale în domeniul filosofiei antice și medievale; C3. Abilități pentru cercetări fundamentale și aplicative în domeniul filosofiei (istoria filosofiei, istoria ideilor, etică aplicată, logică aplicată, filosofie politică, filosofii ale culturii și ale comunicării); C9. Consiliere filosofică în sfera tradiției culturale, existențiale și cultural-instituționale.
Competențe transversale	CT4. Atitudine deschisă, evaluativă, inventivă, constructivă față de situații-problemă; CT2. Utilizarea performantă a gândirii critice, reflexive, speculative și aplicative CT6. Deprinderi de redactare și de interpretare de texte; CT7. Cunoașterea celor mai avansate surse de informare și de documentare din domeniu;

--	--

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cursul propune o abordare interdisciplinară a tradițiilor filosofice mediteraneene din perioada medievală. Obiectul de studiu este Mediterana ca mediu cultural ambiant și factor de transmitere al doctrinelor și textelor filosofice în Evul Mediu. El oferă masteranzilor o introducere în istoria intelectuală a Mării Mediterane, văzută din perspectiva celor patru abordări complementare propuse de T.E. Burman: Mediterana ca mare a ideilor „în mișcare”, ca serie de „frontiere filtrante”, ca numitor comun al celor trei religii monoteiste și ca spațiu al diferențelor ireductibile. În particular, vor fi descrise modurile în care aceste cadre conceptuale se reflectă în operele unor autori fundamentali, redefiniți în dimensiunea lor de gânditori mediteraneeni: Saadia Gaon, Maimonide, Averroes, Moise Narboni, Adelard din Bath, Ibn Sab'în etc. De asemenea, cursul urmărește istoria unor texte individuale care au traversat mediile lingvistice importante ale Mediteranei, precum <i>Cartea mărului</i> . Studiile de caz alese sunt relevante pentru înțelegerea istoriei filosofiei occidentale ca fiind în continuitate directă cu spațiul multicultural și mai larg al Mediteranei.
7.2 Obiectivele specifice	- familiarizarea cu tradițiile de gândire arabă, iudaică și latină din zona Mediteranei - cunoașterea caracterului intercultural al gândirii filosofice medievale - însușirea principalelor teorii filosofice elaborate de "gânditorii mediteraneeni" - înțelegerea surselor textuale și a modului de transmitere a ideilor dintr-o tradiție înspre alta

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Curs introductiv.	prelegere, problematizare, dezbateri	
2. Filosofia medievală ca produs cultural al lumii mediterane. O 'durată lungă' a filosofiei în Mediterana și "cele patru mări intelectuale"	prelegere, problematizare, dezbateri	
3. Cultura traducerilor filosofice din greacă în arabă	prelegere, problematizare, dezbateri	
4. Confluente filosofice arabo-ebraice: cazul lui Maimonide	prelegere, problematizare, dezbateri	
5. Cultura traducerilor filosofice din arabă în ebraică (I) Scrisoarea lui Maimonide către Samuel ibn Tibbon	prelegere, problematizare, dezbateri	
6. Cultura traducerilor filosofice din arabă în ebraică (II) Studiu de caz: <i>Sefer ha-tapuah</i> (<i>Cartea mărului</i>)	prelegere, problematizare, dezbateri	
7. Culturi filosofice și culturi manuscrise	prelegere, problematizare, dezbateri	
8. Cultura controverselor în jurul filosofiei: critici și răspunsuri	prelegere, problematizare, dezbateri	
9. Narațiuni filosofice în jurul Mediteranei. Receptarea lui Ḥayy ibn Yaqzān în culturile arabă, ebraică și latină	prelegere, problematizare, dezbateri	
10. Creștini, evrei și musulmani în regatul Siciliei. Cultură științifică și corespondență filosofică la curtea lui Frederic	prelegere, problematizare, dezbateri	

II		
11. Cultura traducerilor filosofice din ebraică în latină. Studiu de caz: <i>Liber de pomo</i> (Cartea despre măr)	prelegere, problematizare, dezbateri	
12. Nord și Sud. Transferul culturii științifice și filosofice mediteraneene în nordul european	prelegere, problematizare, dezbateri	
Bibliografie: 1. Sarah C. Davis-Secord, Belén Vicéns, Robin J.E. Vose (eds.), <i>Interfaith relationships and perceptions of the other in the medieval Mediterranean: essays in memory of Olivia Remie Constable</i> , Palgrave Macmillan, 2021 2. Dimitri Gutas, <i>Greek Thought, Arabic Culture: The Graeco-Arabic Translation Movement in Baghdad and Early 'Abbāsīd Society (2nd-4th/8th-10th Centuries)</i> , Routledge, London-New York, 1998 3. Sarah Stroumsa, <i>Maimonides in His World: Portrait of a Mediterranean Thinker</i> , Princeton University Press, Oxford, 2009 4. Sarah Stroumsa, <i>Andalus and Sefarad. On Philosophy and Its History in Islamic Spain</i> , Princeton University Press, Oxford, 2019. 5. Herman Adler, "Translation of an Epistle addressed by R. Moses Maimonides to R. Samuel Ibn Tibbon", in <i>Miscellany of Hebrew Literature</i> , vol. I, London, 1872, p. 225 6. Steven Harvey, "Did Maimonides' Letter to Samuel Ibn Tibbon Determine which Philosophers would be studied by Later Jewish Thinkers?", in <i>The Jewish Quarterly Review</i> 83 (1992), pp. 51-70 7. Daniel Jeremy Silver, <i>Maimonidean Criticism and the Maimonidean Controversy, 1180-1240</i> , Brill, Leiden, 1965 8. Steven Harvey, <i>Falaquera's Epistle of the Debate: An Introduction to Jewish Philosophy</i> , Harvard University Press, Cambridge, 1987 9. Anna Akasoy, "Ibn Sab'īn's Sicilian Questions: the Text, its Sources, and their Historical Context," în: <i>Al-Qanṭara</i> 29/1 (2008), pp. 115-146 10. I. Curuț, "Ad eruditionem multorum. The Latin Version of the Book of the Apple as a Philosophical Protreptic", în: <i>Philobiblon. Transylvanian Journal of Multidisciplinary Research in Humanities</i> , anul XXII, 1/2017, pp. 19-35 11. I. Curuț, " <i>Sentences</i> Commentaries and the Role of the Pseudo-Aristotelian <i>Liber de pomo</i> in the <i>de intentione Aristotelis</i> Questions on the Eternity of the World", în: M. Brinzei, D. Coman, I. Curuț, A. Marinca, (eds.), <i>Pseudo-Aristotelian Texts in Medieval Thought</i> , (Rencontres de Philosophie Médiévale, 27), Brepols, Turnhout, 2023, pp. 287-314 12. Charles Burnett, <i>Adelard of Bath: An English Scientist and Arabist of the Early Twelfth Century</i> (Warburg Institute Surveys and Texts 14), London, 1987		
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
Organizarea activităților de seminar; dezbateri tematice ale lucrărilor de seminar		
1. Studiu de text (I): Thomas E. Burman, "The Four Seas of Medieval Mediterranean Intellectual History"	discuție, problematizare, dezbateri	
2. Studiu de text (II): Thomas E. Burman, "The Four Seas of Medieval Mediterranean Intellectual History"	discuție, problematizare, dezbateri	
3. Studiu de text: Dimitri Gutas, <i>Greek Thought, Arabic Culture</i>	discuție, problematizare, dezbateri	
4. Studiu de text: Sarah Stroumsa, <i>Maimonides in His World</i>	discuție, problematizare, dezbateri	
5. Studiu de text: Scrisoarea lui Maimonide către Samuel ibn Tibbon	discuție, problematizare, dezbateri	
6. Studiu de text: "The Book of the Apple" (trad. engl. a versiunii ebraice)	discuție, problematizare, dezbateri	
7. Prezentarea unor studii de caz din tradiția manuscrisă a textelor filosofice (sec. XIII-XV); discuții aplicate în jurul câtorva manuscrise medievale ebraice	discuție, problematizare, dezbateri	
8. Studiu de text: Epistola lui Falaquera	discuție, problematizare, dezbateri	
9. Studiu de text: Ibn Tufayl, <i>Hayy bin Yaqzān sau din tainele înțelepciunii răsăritene</i> ; Moise Narbonni, <i>Comentariu la Hayy bin Yaqzān</i> (fragmente traduse din	discuție, problematizare, dezbateri	

textul ebraic)		
10. Studiu de text: Întrebările siciliene ale lui Ibn Sab'în	discuție, problematizare, dezbateri	
11. Studiu de text: Pseudo-Aristotel, <i>Cartea despre măr și moarte (Liber de pomo et morte)</i>	discuție, problematizare, dezbateri	
12. Studiu de text: Adelard din Bath (fragmente)	discuție, problematizare, dezbateri	
Evaluarea activității de seminar	evaluare orală	
Bibliografie: 1. Sarah C. Davis-Secord, Belén Vicéns, Robin J.E. Vose (eds.), <i>Interfaith relationships and perceptions of the other in the medieval Mediterranean: essays in memory of Olivia Remie Constable</i>, Palgrave Macmillan, 2021 2. Herman Adler, "Translation of an Epistle addressed by R. Moses Maimonides to R. Samuel Ibn Tibbon", in <i>Miscellany of Hebrew Literature</i>, vol. I, London, 1872, p. 225 3. "The Book of the Apple" (trad. engl. a versiunii ebraice) în: H. Gollancz, <i>The Targum to 'The Song of Songs'; The Book of the Apple; The Ten Jewish Martyrs; A Dialogue on Games of Chance</i>. Translated from the Hebrew and Aramaic, London 1908, pp. 91-117 4. Pseudo-Aristotel, <i>Cartea despre măr și moarte (Liber de pomo et morte)</i>, trad. din limba latină, studiu și îngrijire critică de Ioana Curuț, Editura Ratio et Revelatio, Colecția "Ratio Mediaevalia", Oradea, 2016 5. Steven Harvey, <i>Falaquera's Epistle of the Debate: An Introduction to Jewish Philosophy</i>, Harvard University Press, Cambridge, 1987 6. Ibn Tufayl, Hayy bin Yaqzān sau din tainele înțelepciunii răsăritene, trad. George Grigore, Polirom, Iași 2013 7. Anna Akasoy, "Ibn Sab'în's Sicilian Questions: the Text, its Sources, and their Historical Context," în: <i>Al-Qanṭara</i> 29/1 (2008), pp. 115-146		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Disciplina opțională propusă este compatibilă prin conținutul și orientarea metodologică cu standardele cursurilor predate la nivel „undergraduate” în universități de prestigiu din Europa și SUA, precum și cu cerințele comunității profesionale.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Ponderea din calificativul final
10.4 Curs	Însușirea teoriilor și conceptelor predate, precum și a unei viziuni de ansamblu asupra culturilor filosofice ale Mediteranei din perioada medievală; aprofundarea unui studiu de caz privitor la un gânditor mediteranean	Examen	70%
10.5 Seminar/laborator	Participarea în cadrul activităților de seminar		30%
10.6 Standarde minim de performanță			
• Elaborarea unei lucrări finale în care studentul trebuie să demonstreze cel puțin o înțelegere de bază a noțiunilor și teoriilor prezentate în cadrul cursului și prezentarea ei în cadrul examenului.			

- Plagiat se va considera orice lucrare care se constată a fi în proporție de cel puțin 30% copiată dintr-o altă sursă, iar utilizarea plagiatului va determina anularea evaluării. Orice contestație a notei obținute la examen va trebui însoțită de o cerere din partea studentului pentru reevaluarea lucrării. Rezultatul acestei reevaluări se va face de față cu studenții în decurs de 2 zile de la data contestației.